**Kernboodschap**

In navolging van andere locaties in Nederland heeft het elektriciteitsnet in Amsterdam helaas nu ook in twee gebieden zijn maximale capaciteit bereikt voor het leveren van elektriciteit: woonwijk Buiksloterham / Overhoeks en het voedingsgebied van Liander station Westhaven - gelegen in het Westelijk Havengebied. De snel toegenomen vraag van nieuwe en bestaande bedrijven, woningbouw en elektrificatie van de samenleving heeft tot een grotere vraag naar elektrisch vermogen geleid. Met als gevolg dat de vraag nu groter is dan de capaciteit van het netwerk. Ontwikkelingen in Amsterdam gaan op dit moment zo snel, dat ondanks alle inspanningen om het elektriciteitsnetwerk te versterken en optimaliseren, Liander verwacht dat er op meerdere plekken in Amsterdam schaarste op het elektriciteitsnetwerk ontstaat.

De economie blijft groeien, de samenleving digitaliseert, er worden in een recordtempo huizen gebouwd en de energievoorziening verduurzaamt. . Dit zorgt ervoor dat de vraag naar elektriciteit snel stijgt. Nederland heeft een van de betrouwbaarste elektriciteitsnetten van de wereld. Dit is echter niet ontworpen voor de snelle ontwikkelingen die nu plaatsvinden. Daardoor knelt het letterlijk op het elektriciteitsnet.

Het bereiken van de maximale capaciteit in de twee gebieden in Amsterdam betekent dat Liander nieuwe grootverbruikers van elektriciteit die zich hier willen vestigen nu geen capaciteit kan leveren. Dat kan weer als het elektriciteitsnet is uitgebreid of er oplossingen beschikbaar zijn die meer capaciteit creëren. Grootverbruikers zoals supermarkten, grootschalige horeca, kantoren en fabrieken die hier al gevestigd zijn, kunnen vanaf nu niet meer stroom afnemen dan dat ze momenteel doen. Liander betreurt deze situatie en werkt met man en macht om deze zo kort mogelijk te laten duren.

Voor de geplande woningbouw in Buiksloterham / Overhoeks heeft Liander capaciteit gereserveerd. Beide knelpunten hebben géén impact op consumenten en ondernemers die al een contract met Liander hebben. Ook heeft het géén betrekking op terugleveren van elektriciteit via (duurzame) opwek.

Natuurlijk zijn er wel stappen mogelijk om die overlast de komende jaren te beperken. Het realiseren van een toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk en het reduceren van de impact op dit netwerk is een maatschappelijke opgave waar Liander en de gemeente graag samen met andere partijen de verantwoordelijkheid voor nemen. Zo vragen Liander en gemeente Amsterdam het Rijk om nog meer mogelijkheden voor netbeheerders om de wettelijke en financiële ruimte voor het uitvoeren van hun wettelijke taak. Denk hierbij aan wet- en regelgeving die de lokale afstemming van vraag en aanbod van energie stimuleert. Alsook voldoende financiersruimte die nodig is om te investering in een toekomstbestendig energiesysteem.

*Oplostermijn*

Voor beide gebieden heeft Liander netuitbreidingen in gang gezet om de capaciteitsknelpunten definitief op te lossen. Voor het knelpunt in Buiksloterham verwacht Liander de werkzaamheden aan het elektriciteitsnet in het eerste kwartaal van 2023 afgerond te hebben. Deze netverzwaring vindt met verhoogde prioriteit plaats, waarbij we in samenwerking met alle partijen kijkennaar versnellingsmogelijkheden Daarnaast wordt in afstemming met de gemeente  oplossingen naar vraag- en aanbodsturing verder onderzocht.

Liander onderzoekt voor het gebied Westhaven of congestiemanagement bijdraagt aan het oplossen van het knelpunt via vraag- en aanbodsturing. Daarnaast hebben Liander en de gemeente recent (mei 2021) een marktconsultatie georganiseerd. Hiermee is de markt gevraagd om technische oplossingen aan te dragen voor het reduceren van de vermogensvraag in Amsterdam. Er wordt onderzocht welke aangedragen innovaties bijdragen aan vermogensreductie in dit gebied. Om het knelpunt structureel op te lossen moet Liander een nieuw elektriciteitsverdeelstation bouwen. Liander, Port of Amsterdam en gemeente hebben hier inmiddels gezamenlijk een locatie voor op het oog aan de Sextantweg. Voor de voeding van dit nieuwe verdeelstation moeten TenneT en Liander ook het verdeelstation Hemweg uitbreiden. De voorlopige planning is dat het knelpunt in het eerste kwartaal van 2026 opgelost is. Ook hiervoor geldt dat gezamenlijk met de verschillende stakeholders wordt gezocht naar mogelijkheden om deze uitbreiding te versnellen

*Investeringen Amsterdam*

In het samenwerkingsprogramma Elektriciteit Voorziening Amsterdam (EVA) werken gemeente Amsterdam en Liander samen aan het toekomstbestendig  maken van het elektriciteitsnetwerk. De inpassing van deze nieuwe energie infrastructuur in Amsterdam is een grote uitdagingOm deze uitdaging samen het hoofd te bieden intensiveren Liander en de gemeente de samenwerking met als doel oplossingen te vinden voor de ruimtelijke inpassingen en de planvorming van deze infrastructuur te versnellen. Daarnaast gaan we graag zo snel mogelijk aan de slag met het toepassen van vraag en aanbod sturing.

Om dit te kunnen doen wordt in het programma eerst langjarig vooruit gekeken, om inzichtelijk te maken wat de impact is van ontwikkelingen in Amsterdam op het elektriciteitsnetwerk. Hiervoor is de themastudie elektriciteit opgesteld (februari 2021). Dit wordt vervolgens door vertaald naar de benodigde hoeveelheid infrastructuur met een gezamenlijk uitvoeringsprogramma. Op deze manier kunnen opgaven in de stad op elkaar worden afgestemd.

*Maatschappelijke opgave*

Het realiseren van een toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk en het reduceren van de impact op dit netwerk is een maatschappelijke opgave waar Liander en de gemeente graag samen met andere partijen de verantwoordelijkheid voor nemen

> Zo vragen Liander en gemeente het Rijk nog meer mogelijkheden voor netbeheerders om de wettelijke en financiële voor het uitvoeren van hun wettelijke taak. Denk hierbij aan wet- en regelgeving die de lokale afstemming van vraag en aanbod van energie stimuleert. Alsook voldoende financiersruimte die nodig is om te investering in een toekomstbestendig energiesysteem. Daarnaast moeten er instrumenten komen om gezamenlijk regie voeren op ontwikkelingen. Dit moet ervoor zorgen dat niet één ontwikkeling (klant?) beslag legt op de capaciteit van een heel gebied en er een gezamenlijke afwegingen kan worden gemaakt in het faciliteren van nieuwe ontwikkelingen en netbeheerders op basis daarvan hun schaarse technici en (financiële) middelen kunnen verdelen.

*Landelijk beeld*

Ondanks alle inspanningen die worden verricht om alle ontwikkelingen tijdig van elektriciteit te voorzien is de kans reëel dat er op meer plekken in Amsterdam schaarste op het elektriciteitsnet gaat ontstaan. Dit kent paralellen met situaties in Leeuwaarden, Heerenveen, Nijmegen-Noord en de A4-zone. In deze gebieden kon Liander, net als nu in Amsterdam het geval is, de snel groeiende vraag naar elektriciteit niet meer tijdig voorzien van capaciteit op het netwerk. De inpassing van duurzame opwek is in Amsterdam relatief goed inpasbaar, gezien de aanwezigheid van infrastructuur om aan de vraag te voldoen.  In andere delen van het land geldt juist dat het elektriciteitsnetwerk nog niet is gedimensioneerd op de snel groeiende inpassing van duurzame opwek. Zo zien we dat vrijwel alle ontwikkelingen van nationaal belang (economische groei, woningbouwopgave, digitalisering van de samenleving en de uitvoering van het klimaatakkoord) nu te maken krijgen met schaarste op het elektriciteitsnetHierdoor zal iedereen, zowel consumenten als ondernemers en instellingen, de komende jaren langer moeten wachten op toegang tot het elektriciteitsnet en extra capaciteit.

Om het elektriciteitsnet klaar te maken voor de toekomst is een ingrijpende nationale verbouwing nodig, die inmiddels op gang is gekomen. Er moet heel veel gebeuren om de ontwikkelingen te faciliteren en niet alles kan gelijktijdig. De netbeheerders hebben inmiddels vele uitbreidingsprojecten gepland voor de komende 10 jaar. Zoals bij elke transitie verloopt ook de energietransitie met horten en stoten en zal niet alles in 1 keer geregeld zijn.